

la baza analizelor concrete și în acest caz. Pentru a răspunde la unele întrebări fundamentale, cum ar fi: *sensul și funcțiile mobilității structurale, raportul dintre mobilitatea structurală și schimbarea socială*, schemele conceptuale folosite joacă un rol esențial (s-a discutat mult problema mecanismului social al formării claselor în raport cu care putem răspunde la întrebarea crucială a sensului actual al mobilității sociale în sistemul „claselor postindustriale”).

În întrepătrunderea unor factori diferențiatori sau omogenizatori, ce acționează în procesele de schimbare în lumea occidentală contemporană, combinarea variabilelor legate de indicatori măsurabili cu cele macrosociale, calitative trebuie să ocupe un loc mai important în domeniul sociologic.

Trecerea de la simpla descriere a realității, la efectuarea unor studii de natură științifică impune o atenție serioasă acordată aparatului teoretico-metodologic în cercetarea mobilității și stratificării și a proceselor ce au loc în cadrul structurilor sociale în ansamblul lor.

Participarea noastră la lucrările Conferinței din Trento ne-au condus la necesitatea constituirii unui colectiv mai larg de cercetători care să treacă la efectuarea unor studii sistematice și de mai mare amploare a proceselor de mobilitate și stratificare socială ce încep a juca un rol tot mai important în direcționarea societății românești în perioada actuală a tranziției. În consecință, în planul de cercetare pe 1993 s-a inclus acest domeniu de preocupări, ceea ce ne va permite și să efectuăm o cooperare internațională benefică cu institutele sociologice din străinătate.

Oscar Hoffman

The Romania Project U.K. — Un program de dezvoltare și stimulare a sănătății comunitare în România. Ciclu de cursuri în cadrul programului R.P.U.K., Anglia, 7 — 20 iunie 1992

În perioada 7 — 20 iunie a.c. s-a desfășurat în Anglia (la Londra și Leeds) cel de al doilea ciclu de cursuri în domeniul promovării și dezvoltării sănătății, desfășurate în cadrul programului „*The Romania Project U.K.*” (R.P.U.K.) elaborat de organizația nonguvernamentală britanică cu același nume.

Inițiat imediat după evenimentele din decembrie 1989, din România, ca o acțiune cu caracter filantropic destinată ameliorării condițiilor de viață ale unor categorii defavorizate de populație, proiectul și-a propus inițial scopuri de ajutorare prin trimiterea de fonduri în România, recoltate de la diferitele instituții, companii sau persoane particulare existente în Marea Britanie. De exemplu, în aprilie 1990, principalii inițiatori ai proiectului — Sally Markwell (director R.P.U.K.) și Lis Davies (colector de fonduri) au primit de la Welcome Break Motorway Services din Birmingham suma de 18 000 lire sterline strinsă prin bunăvoința a peste 80% din personalul acestei întreprinderi britanice, deosebit de sensibilizată la problemele sociale ale României în perioada de tranziție.

Ulterior, organizatorii proiectului au devenit conștienți de faptul că resursele financiare sînt limitate, neputînd acoperi decît o mică parte din trebuințele presante ale populației românești. De aceea, R.P.U.K. și-a reorientat eforturile în direcția organizării în Anglia a unor programe speciale de instrucție și învățămînt destinate mai multor categorii de specialiști și profesioniști români pentru a dobîndi cunoștințe, informații și aptitudini necesare elaborării unor programe proprii, în domeniul în care activează, privind dezvoltarea și promovarea sănătății la nivelul comunității românești.

În mai 1991 a demarat așa-numitul program „R.E.A.C.H.” (*Romanian Education and Community Health — Educație și sănătate pentru comunitatea românească*) constînd în organizarea unei prime serii de cursuri de trei săptămîni, în domeniul promovării sănătății comunitare, la care au participat opt specialiști români, reprezentanți ai unor profesii și instituții diferite, printre care medici, psihologi, lucrători mass-media, preoți, activînd în instituții aparținînd Ministerului Sănătății, Ministerului Tineretului și Sportului, Radio Televiziunii Române și Bisericii Ortodoxe Române.

Acest program a dat posibilitatea participanților să cunoască, în mod direct, modul de funcționare a sistemului educației comunitare pentru sănătate din Anglia (vizita la Cardiff a fost deosebit de instructivă, în acest sens) și să dobîndească multiple informații utile, promovării unor programe speciale de sănătate pentru România. După absolvirea acestor cursuri, majoritatea participanților români au inițiat ei însuși programe de dezvoltare a sănătății comunitare în România (de exemplu, „*Sănătatea individului și sănătatea comunității: cunoașterea de sine și relațiile interpersonale*”, proiect privind educația sanitară în școli,

inițiat de psiholog Anca Tomescu și medic pediatru Ileana Băian, „*Mesagerii sănătății*”, program conceput de reportera radio Eugenia Popescu pentru Palatul Copiilor din București, „*Tinerii pentru Tineri*”, proiect elaborat de medic Irina Dincă în scopul planificării familiale și educației sexuale pentru tineretul român „*Hrană la domiciliu pentru virstnici*”, inițiativă aparținând doctoriței Cătălina Tudose, d-nei Crenguța Cimpian).

Cel de al doilea ciclu de cursuri s-a desfășurat la Londra și Leeds, reunind un număr de patru participanți români: profesor Carmen Ființescu (Galați), medic generalist Valentin Vladu (policlinica „Titan”), inginer Ioana Treistar (director al organizației „*Mesagerii Sănătății*” din București și dr. Sorin M. Rădulescu (sociolog la Institutul de Sociologie al Academiei).

Cursurile au avut o durată de două săptămâni și au vizat două teme de bază în domeniul medico-sanitar: „*Abordări participative privind evaluarea trebuințelor de sănătate*” (curs ținut de Regents College din Londra) și „*Sănătate și dezvoltare comunitară*” (curs desfășurat la Bechwood Conference Centre din Leeds).

Desfășurate sub atenta supraveghere și competența îndrumare a grupului de experți britanici „Labyrinth Training and Consultancy”, alcătuit din Georgina Webster și Jan Smithies, cursurile la care au participat și reprezentanți britanici din domeniul promovării și dezvoltării sănătății comunitare, au reprezentat un excelent prilej pentru dobândirea de cunoștințe și deprinderi în acest domeniu ca și pentru elaborarea unor programe proprii care să demareze în România în viitor. Au fost utilizate cele mai noi metode de instruire, s-au oferit informații utile despre cele mai recente cercetări și proiecte britanice cu privire la fundamentarea sănătății cu caracter umanitar și s-a făcut, totodată, un fructuos schimb de experiență între participanții români și cei britanici. Ca tehnică principală de activizare a audienței, *brainstorming*-ul a reprezentat mijlocul principal prin intermediul căruia a fost stimulat fluxul de idei și imaginația creatoare în ambele sensuri.

În mod complementar și ca o ilustrare practică a celor învățate în cadrul cursurilor au fost efectuate numeroase vizite de lucru într-o serie de instituții și organizații britanice cu rol în promovarea sănătății comunitare (de exemplu, *Health Education Authority, Centre for International Child Health, Enfield Health Promotion Unit, Environmental Health Department Oxford City Council, Primrose Hill Primary School, Haverstock School Nuffield Institute, Terrence Higgins Trust* ș.a.).

În cadrul acestor vizite, participanții români au avut ocazia să se familiarizeze cu sistemul britanic de educație medico-sanitară comunitară și să dezvolte multiple contacte în aria lor de interes profesional. Pe această bază, ei vor fi în măsură să elaboreze, în viitor, diferite programe de educație sanitară și promovare a sănătății.

Eforturile întreprinse până acum de organizatorii britanici, în primul rând, de către Sally Markwell (inițiatoarea britanică a proiectului *R.P.U.K.*) și Sophie Eager (reprezentanta britanică în România) nu vor întârzia să-și arate în curând roadele, în acțiunea de promovare a sănătății comunitare din România fiind atras un număr din ce în ce mai mare de specialiști români din arii largi ale activității profesionale și științifice.

Dr. Sorin M. Rădulescu

Relații interetnice — domeniu de cercetare științifică, Reuniune științifică internațională, Chișinău, 18 — 20 iunie 1992.

Dintre manifestările științifice cu participare internațională, pe anul 1992, remarcăm Sesiunea științifică organizată de Institutul Național de Sociologie — Republica Moldova cu tema *Relații interetnice — domeniu de cercetare științifică* care s-a desfășurat la Chișinău în perioada 18 — 20 iunie 1992.

Problemă de actualitate, mult dezbătută și controversată, relații interetnice a atras cercetători din Bulgaria, Canada, Olanda, România, S.U.A., Ucraina care au dovedit, prin comunicările susținute, o cunoaștere documentată a istoriei Moldovei, a problemelor sociale și mai ales a celei mai specifice probleme cu care se confruntă astăzi, în primul rând, și care a constituit și tema Sesiunii științifice de la Chișinău.

Comunicările științifice au convers către o concluzie majoră potrivit căreia conflictul interetnic, atit de vehiculat de factori interesați, este de fapt nu conflict politic întreținut de forțe conservatoare cu interese bine cunoscute.

La deschiderea lucrărilor sesiunii au participat: prof. univ. dr. Ovidiu Bădina, Directorul Institutului Național de Sociologie al Republicii Moldova, Alexandru Moșanu, Pre-